

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2964

Vragen van het lid **Omtzigt** (CDA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister-President over *omkoping van parlementariërs vanuit Azerbaidzjan* (ingezonden 3 augustus 2018).

Antwoord van Minister **Blok** (Buitenlandse Zaken) (ontvangen 23 augustus 2018).

Vraag 1

Bent u op de hoogte van de «Azerbaidzjan Laundromat», lege vennootschappen met 2,9 miljard dollar, die gebruikt zijn om onder andere politici om te kopen en ervoor te zorgen dat er positieve stukken, valse verkiezingswaarnemingen en andere zaken kwamen, om dit land dat tot de slechtste ter wereld behoort op gebieden als corruptie en persvrijheid, een beter imago te geven?¹

Antwoord 1

Het kabinet is op de hoogte van de berichtgeving over de zgn. «Azerbaidzjan Laundromat».

Vraag 2 en 3

Heeft u kennisgenomen van het net verschenen rapport van Transparency International «In whose interest, analyzing how corrupt and repressive regimes seek influence and legitimacy through engagement with UK parliamentarians»?²

Heeft u kennis genomen van de feiten in dat rapport, zoals:

- 111 reizen van parlementariërs en hun staf naar Azerbaidzjan, betaald door de European Azerbaijan Society (TEAS) en staatsinstellingen van Azerbaidzjan;
- twee parlementariërs die 15.000 pond per persoon kregen voor gesprekken en vervolgen positieve stukken over Azerbaidzjan schreven;
- twee leden van het parlement die de verkiezingen in Azerbaidzjan hebben waargenomen, betaald werden door Azerbaidzjan en de verkiezingen prezen, terwijl een gerenommeerde organisatie als de Organisatie voor Vrede en Samenwerking in Europa (OVSE) weigerde verkiezingswaarnemingen te doen;

¹ <https://www.occrp.org/en/azerbaidzjanlaundromat/the-influence-machine>

² <https://www.transparency.org.uk/publications/in-whose-interest/#.W2KnG9gzagQ>

- een lid van het parlement (de huidige Minister Liam Fox) een voorschot van 5.700 pond kreeg van TEAS voor de vertaling van zijn boek in het Turks?

Antwoord 2 en 3

Het kabinet heeft kennis genomen van het Transparency International rapport «In whose interest, analyzing how corrupt and repressive regimes seek influence and legitimacy through engagement with UK parliamentarians».

Vraag 4

Herinnert u zich dat mede naar aanleiding van de verklaring van Pieter Omtzigt en Frank Schwabe, die ondertekend werd door 137 parlementsleden, er uiteindelijk een onafhankelijk onderzoek kwam naar corruptie in de parlementaire assemblee van de Raad van Europa?³

Antwoord 4

Ja.

Vraag 5

Herinnert u zich dat het rapport van de «Independent investigation body on the allegations of corruption within the Parliamentary Assembly» concludeerde: «The second concerned the actual use of money and other corruptive activities as a means of influencing various activities which were directly or indirectly seen as being in favour of Azerbaijan [...] As to the corruptive activities in favour of Azerbaijan, the Investigation Body established that there was a strong suspicion that certain current and former members of PACE had engaged in activity of a corruptive nature?»?

Antwoord 5

Ja.

Vraag 6

Heeft u kennis genomen van het feit dat de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa bezig is met een schoonmaak en ondertussen

- forse straffen opgelegd heeft aan een aantal huidige leden, waaronder de voormalige voorzitter Pedro Agramunt, en de voormalige fractievoorzitters Cezar Florin Preda (EVP) en Jordi Xucla (ALDE);
- een aantal voormalige leden voor het leven verbannen heeft;
- de parlementen opgedragen heeft om voor 1 januari 2019 zelf acties te ondernemen tegen parlementariërs die de regels overtreden hebben;
- het interne reglement fors heeft aangescherpt?

Antwoord 6

Het kabinet is op de hoogte van de maatregelen die de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa heeft getroffen.

Vraag 7

Herinnert u zich dat u zelf klip en klaar was over wie de enige hoofdverdachte was in deze omkopingszaak, toen u schreef: «Het rapport bevat belangrijke aanwijzingen voor betrokkenheid van Azerbeidzjan bij corruptie en andere onethische praktijken?»⁴

Antwoord 7

In het schriftelijk overleg (Kamerstuk 21 501-02, nr. 1897), vastgesteld op 18 juli 2018, stelt het kabinet dat «*het rapport belangrijke aanwijzingen bevat voor betrokkenheid van Azerbeidzjan bij corruptie en andere onethische praktijken.*»

³ <http://www.assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-DocDetails-EN.asp?fileid=23743&lang=EN>, schriftelijke verklaring

⁴ Kamerstuk 21 501-02, nr. 1897

Vraag 8

Bent u ervan op de hoogte dat Azerbeidzjan net als Nederland gewoon lid is van het comité van Ministers van de Raad van Europa en dat dat comité nog geen enkel extern onderzoek gelast heeft of Azerbeidzjan schuldig is aan die omkoping?

Antwoord 8

Het is juist dat Azerbeidzjan net als Nederland lid is van het Comité van Ministers van de Raad van Europa en het Comité van Ministers geen extern onderzoek gelast heeft betreffende de aantijgingen van corruptie in de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa.

Vraag 9

Herinnert u zich dat zowel het comité van Ministers als de Nederlandse regering de hete aardappel doorschuiven aan GRECO, de Group of Member States Against Corruption, een organisatie binnen de Raad van Europa, gespecialiseerd in corruptiebestrijding?^{5 6}

Antwoord 9

GRECO heeft aangegeven de aanbevelingen van de onderzoekscommissie te betrekken bij de monitoringsactiviteiten ten aanzien van Azerbeidzjan. GRECO is het orgaan binnen de RvE dat lidstaten monitort op het gebied van corruptie. Het ligt daarom voor de hand dat dit orgaan betrokken wordt bij de opvolging van het rapport. Het Kabinet hecht aan een serieuze opvolging en zal het verdere verloop nauwlettend volgen.

Vraag 10

Bent u ervan op de hoogte dat GRECO prima werk aflevert, maar dat het aanbevelingen doet aan lidstaten en dat het dan aan de regering en instituties van de lidstaten is om opvolging te geven aan de aanbevelingen?

Antwoord 10

Het kabinet is op de hoogte van de werkwijze van GRECO. In de Raad van Europa ondersteunt de Nederlandse regering het werk van GRECO actief.

Vraag 11, 12 en 13

Deelt u de mening dat indien de corruptie van parlementariërs vanaf het hoogste niveau wordt aangestuurd, het erg onaannemelijk is dat zo'n collegiale toetsing enig effect zal hebben?

Bent u bereid om samen met medestanders in de Raad van Europa te pleiten voor een speciaal onafhankelijk en diepgravend onderzoek naar omkoping door Azerbeidzjan (en mogelijk andere landen) binnen de Raad van Europa? Indien u daartoe niet bereid bent, hoe denkt u dan dat de waarheid rondom het omkopen boven tafel komt?

Antwoord 11, 12 en 13

Het rapport van de «Independent investigation body on the allegations of corruption within the Parliamentary Assembly» heeft reeds de nodige informatie boven tafel gebracht en geleid tot concrete maatregelen binnen de Assemblee zelf. Binnen de Raad van Europa wordt daarnaast ook op andere vlakken opvolging gegeven aan dit rapport. Zo zal GRECO, zoals aangegeven in het antwoord op vraag 9, de aanbevelingen van de onderzoekscommissie betrekken bij haar monitoringsactiviteiten. Ook organiseert Kroatië, dat als voorzitter van het Comité van Ministers een prioriteit heeft gemaakt van de bestrijding van corruptie, in samenwerking met GRECO op 15 en 16 oktober 2018 een conferentie over «*Strengthening transparency and responsibility aimed at prevention of corruption*». Daarbij komt vrijwel zeker ook de casus Azerbeidzjan ter sprake. Nederland steunt deze inzet van het Kroatische voorzitterschap.

Het kabinet verwelkomt de tot op heden genomen stappen. Dat heeft Nederland ook tot uitdrukking gebracht in een brief aan de Assemblee die werd ingediend door negen gelijkgezinde landen. In deze brief werd onder

⁵ <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=24828&lang=en>

⁶ kamerstuk 21 501-02, nr. 1897

meer aangegeven dat de Raad van Europa gebonden is om elke vorm van corruptie binnen haar lidstaten tegen te gaan.
Het kabinet onderstreept dat corruptie een serieuze bedreiging vormt voor de kernwaarden van de Raad van Europa.

Vraag 14

Kunt u aangeven wanneer het rapport over corruptie en in het comité van Ministers besproken is en welke besluiten er tot nu toe genomen zijn?

Antwoord 14

Het rapport van de «Independent investigation body on the allegations of corruption within the Parliamentary Assembly» kwam uit op 22 april 2018. In het Comité van Ministers (CM) heeft op 2 mei 2018 een overleg plaatsgevonden met de toenmalige voorzitter van Assemblee, waarbij ook het rapport genoemd is. Naar aanleiding van de beraadslaging in het CM heeft de toenmalige Deense voorzitter van het CM, Anders Samuelsen, aan de voorzitter van de Assemblee in een brief d.d. 3 mei 2018 onderstreept dat het CM de aanpak van de beschuldigingen van omkoping zorgvuldig zal blijven volgen en waar nodig stappen zal overwegen.
Nederland is bereid om met EU partners in CM verband te onderzoeken welke verdere mogelijkheden er zijn om Azerbeidzjan aan te spreken. Voorts zet Nederland erop in dat het CM de bestrijding van corruptie in PACE ondersteunt, en nauw blijft volgen welke maatregelen er genomen worden.

Vraag 15

Kunt u deze vragen een voor een en binnen de reguliere termijn van drie weken beantwoorden?

Antwoord 15

Bovenstaande antwoorden zijn binnen de reguliere termijn verzonden.